

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 24 november 2022

Dossiernr. : K45329

Documentnr. : 2022-120933

Verzonden : 24 november 2022

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 10 november 2022 een wijzigingsverzoek ontvangen in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk soorten, voor het project pilot steenmarterbeheer in de gebieden Winsumermeeden en Paddepoel-Koningslaagte. Het betreft een verzoek tot verlenging van de ontheffing en een verzoek tot het toevoegen van het gebied Niezijl/Noordhorn aan de ontheffing.

De wijziging is ingediend door Collectief Groningen West, Albert Harkemaweg 70, 9831 TA, te Aduard, aan wie op 22 december 2020 ontheffing is verleend voor het uitvoeren van een onderzoek naar steenmarterbeheer. Dit besluit is eerder gewijzigd op 16 februari 2021 en 7 december 2021.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit de op 22 december 2020 verleende ontheffing met kenmerk K23916 (documentnummer 2020-120460), welke bij besluit van 16 februari 2021 (documentnummer 2021-015773) en bij besluit van 7 december 2021 (documentnummer 2021-113218) is gewijzigd, te wijzigen zoals hierna navolgend in dit besluit staat beschreven;

- I. het voorschrift 15 aan te passen tot het aan dit besluit bijgevoegde gewijzigde voorschrift 15a;
- II. de ontheffingsperiode van het besluit van 22 december 2020, eerder verlengd bij besluit van 7 december 2021, te verlengen tot en met 1 december 2023;
- III. het plangebied voor de ontheffing uit te breiden met het gebied zoals weergegeven in de bijlage 'Plangebied Niezijl/Noordhorn';
- IV. het besluit van 22 december 2020 en de wijzigingen van 16 februari 2021 en 7 december 2021 verder ongewijzigd van kracht te laten;
- V. de bijlagen deel uit te laten maken van dit besluit;
- VI. voor zover de aanvraag niet in overeenstemming is met de gestelde voorschriften en beperkingen, zijn deze laatste bepalend. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:
 1. voorschriften bij dit besluit;
 2. voorschriften bij besluit van 7 december 2021;
 3. voorschriften bij besluit van 16 februari 2021;
 4. voorschriften bij besluit van 22 december 2020;

5. overwegingen bij dit besluit;
6. overwegingen bij besluit van 7 december 2021;
7. overwegingen bij besluit van 16 februari 2021;
8. overwegingen bij besluit van 22 december 2020;
9. het wijzigingsverzoek van 10 november 2022 en de oorspronkelijke aanvraag van 1 december 2020, inclusief alle bijlagen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Deenik', with a large, sweeping flourish underneath.

Teamleider VTH

M.D.N. Deenik MSc

Domein Uitvoering

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Wijzigingsbesluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het bezwaar dient enkel gericht te zijn op dit wijzigingsbesluit. Tegen overige zaken die reeds in de ontheffing van 22 december 2020 en/of de wijzigingen van 16 februari 2021 en 7 december 2021 zijn vastgesteld is indienen van een bezwaar niet meer mogelijk.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen erop dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de provincie Groningen, Domein Uitvoering, via het algemene telefoonnummer 050 - 316 4911. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Bij correspondentie over dit besluit verzoeken wij u het kiwnummer (dossiernummer) te vermelden.

BIJLAGEN

Gewijzigde voorschriften

Aan de ontheffing van 22 december 2020, welke is gewijzigd bij besluit van 16 februari 2021 en besluit van 7 december 2021, worden de volgende voorschriften als volgt aangepast:

Voorschrift 15 (besluit van 7 december 2021)

Genoemd voorschrift betreft:

"15. Er mogen gedurende de beheerperiode zoals vastgelegd in voorschrift 4 maximaal 15 steenmarters worden gedood in het beheergebied Winsummermeeden en maximaal 15 steenmarters worden gedood in het beheergebied Paddepoel-Koningslaagte."

Voorschrift 15a

Dit voorschrift wordt in het geheel vervangen door:

"15a. Er mogen gedurende de beheerperiode zoals vastgelegd in voorschrift 4 maximaal 15 steenmarters worden gedood in het beheergebied Winsummermeeden en maximaal 15 steenmarters worden gedood in het beheergebied Paddepoel-Koningslaagte en maximaal 15 steenmarters worden gedood in het beheergebied Niezijl/Noordhorn."

Overwegingen bij Wijzigingsbesluit

1 Nadere toelichting wijzigingsverzoek

Onderwerp:	Verzoek om een wijziging van de reeds door ons verleende ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, soortbescherming.
Verleende ontheffing:	Datum: 22 december 2020 Kenmerk: K23916 Documentnummer: 2020-120460
Eerdere wijzigingen	Datum: 16 februari 2021 Kenmerk: K23916 Documentnummer: 2021-015773 Datum: 7 december 2021 Kenmerk: K32492 Documentnummer: 2021-113218
Reden voor deze aanvraag:	<p>Op 22 december is door de provincie Groningen aan Collectief Groningen West een ontheffing Wnb verleend voor het uitvoeren van een pilot steenmarterbeheer in de gebieden Paddepoel-Koningslaagte en de Winsumermeeden, ten behoeve van de bescherming van weidevogels en in het belang van wetenschappelijk onderzoek.</p> <p>Bij besluit van 16 februari 2021 is een drietal voorschriften aangepast. Deze aanpassing was noodzakelijk omdat een aantal voorschriften niet volledig eenduidig uitlegbaar was. Hierdoor was er een risico op onduidelijkheid over de voorwaarden waaronder de ontheffing gebruikt mocht worden. Daarnaast was het noodzakelijk de limiet op het maximum aantal te doden steenmarters (beperkt) te verhogen.</p> <p>Bij besluit van 7 december 2022 is de oorspronkelijke ontheffing verlengd tot 1 december 2022. De verlenging was noodzakelijk na de positieve resultaten van het eerste beheerjaar en om goed inzicht te krijgen in de relatie tussen het beheer en het broedsucces. Tevens is met dit besluit de begrenzing van de pilotgebieden op een aantal plekken aangepast om de begrenzing logischer en praktischer te maken. Tot slot is in dit besluit de beheerperiode vervroegd van 1 januari naar 1 december om het vangstsucces te vergroten.</p> <p>In het actuele wijzigingsverzoek van 10 november 2022 wordt verzocht om een nieuwe verlenging van de ontheffing tot 1 december 2023. In het verzoek is toegelicht dat de verlenging noodzakelijk is om nog beter inzicht te krijgen in de relatie tussen het beheer van de steenmarters en het broedsucces. Tevens wordt verzocht het gebied Niezijl/Noordhorn toe te voegen aan de ontheffing, nadat uit monitoring is gebleken dat steenmarter ook in dit gebied een grote predatiedruk op weidevogels heeft.</p>

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de wijziging is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wnb. Binnen 13 weken na ontvangst van de wijziging is op de aanvraag beslist.

2.2 Volledigheid

Het wijzigingsverzoek is op 21 november 2022 en 23 november 2022 aangevuld met een kaart van het gebied Niezijl/Noordhorn en aanvullende telgegevens. Met de aangeleverde gegevens is de wijziging ontvankelijk gebleken om te kunnen beoordelen.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wnb, zijn wij bevoegd om de ontheffing te wijziging of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie op de website www.officielebekendmakingen.nl.

3 Beoordeling

Toelichting wijzigingsverzoek

Collectief Groningen West heeft in het wijzigingsverzoek de resultaten van het onderzoek tijdens het afgelopen broedseizoen toegelicht. Uit de analyse blijkt dat het uitkomstpercentage in 2022 gestegen is ten opzichte van het nuljaar 2020 waarin nog geen beheer plaatsvond. In Koningslaagte is het uitkomstpercentage met 48 procentpunten gestegen, in Paddepoel met 14 procentpunten en in de Winsumermeeden met 17 procentpunten.

Predatie blijkt in alle drie gebieden nog steeds de belangrijkste oorzaak van nestverlies. Ongeveer een derde van de gevolgde nesten gaat door predatie verloren. Met name in het gebied Paddepoel is het nog niet gelukt om predatie door steenmarter te minimaliseren. Van de gepredeerde nesten is de steenmarter in meer dan de helft van de gevallen de dader. In Koningslaagte en de Winsumermeeden is het wel gelukt de predatie door steenmarter te reduceren en ligt de predatie door steenmarter lager dan in het nuljaar (2020). Dat het nog niet gelukt is de predatie in Paddepoel te minimaliseren komt overeen met ervaringen met steenmarterbeheer in Friesland. Het kost enkele jaren om het beheer te optimaliseren. In het centrale deel van het Paddepoel was bijvoorbeeld een steenmarter actief die zeer lastig te vangen was en daardoor veel predatie op weidevogels heeft veroorzaakt.

Het aantal weidevogelterritoria in de drie gebieden blijft sinds de start van de pilot nagenoeg gelijk. Het Bruto Territoriaal Succes (BTS) lag in 2022 in alle drie gebieden hoger dan in het nuljaar (2020). Het BTS is een belangrijke maat voor het broedsucces van weidevogels. Een BTS van 50-65% is mogelijk voldoende om de populatie in stand te houden. Een BTS hoger dan 65% wordt sowieso voldoende geacht voor instandhouding van de populatie. In Koningslaagte en de Winsumermeeden – waar het gelukt is predatie door steenmarter te minimaliseren – ligt het BTS van grutto in 2022 in de categorie 'mogelijk voldoende'. In Paddepoel – waar nog een steenmarter actief was tijdens het broedseizoen – lag het BTS van de grutto in de categorie 'onvoldoende'.

Het Collectief Groningen West geeft in het wijzigingsverzoek aan dat verlenging van de pilot wenselijk wordt geacht gezien de resultaten van de afgelopen jaren en om een beter inzicht te krijgen in de relatie tussen het beheer van steenmarters en het broedsucces. Het Collectief Groningen West verzoekt om de looptijd van de ontheffing te verlengen tot 1 december 2023.

Het Collectief Groningen West wil de pilot tevens uitbreiden met het gebied Niezijl/Noordhorn. Daartoe is een rapportage '*Monitoring nestpredatie 2022 – weidevogelgebied Niezijl/Noordhorn*' bijgevoegd. Het gaat om een gebied dat van oudsher een rijk weidevogelgebied is. In het gebied wordt veel 'zwaar weidevogelbeheer' toegepast, bestaande uit o.a. plas-dras gebieden en kruidenrijk grasland.

Desondanks daalt het aantal broedvogels in het gebied. In 2022 is een onderzoek uitgevoerd met cameravallen om te onderzoeken welke rol predatie speelt in het gebied. Uit dit onderzoek komt naar voren dat slechts 13% van de gevolgde nesten is uitgekomen, en dat alle nestverliezen aan predatie te wijten zijn. Van de gepredeerde nesten is de helft door steenmarter gepredeerd. Het BTS van grutto, Kievit en scholekster in het gebied is de afgelopen jaren gedaald, voor Kievit en scholekster tot een niveau dat onvoldoende is voor instandhouding. Voor tureluur is het BTS weliswaar nagenoeg stabiel, maar ook onvoldoende voor instandhouding. Het Collectief wil de pilot steenmarterbeheer graag uitbreiden naar dit gebied nu is aangetoond dat steenmarter de belangrijkste nestpredator is. Het Collectief Groningen West wil het beheer en onderzoek verder ongewijzigd voortzetten.

Verlenging van de ontheffing

De resultaten van het onderzoek in 2022 laten zien dat het broedsucces in de gebieden is verbeterd ten opzichte van het nuljaar. Met name het gebied Paddepoel laat in 2022 minder verbetering zien ten opzichte van het nuljaar dan in 2021. Dit kan echter verklaard worden door de aangetoonde predatie door steenmarter in het gebied. Het onderzoek laat zien dat een individuele steenmarter die zich lastig laat vangen al belangrijke schade aan de weidevogels kan veroorzaken. Tegelijkertijd laat de verbetering van het broedsucces in Koningslaagte en Winsumermeeden – waar het wel gelukt is de predatie door steenmarters te minimaliseren – zien dat het beheer succes kan hebben. Voor de Winsumermeeden zijn langjarige telgegevens beschikbaar (vanaf 2012). Uit deze gegevens blijkt een duidelijke afname van het aantal weidevogelterritoria vóór de start van het steenmarterbeheer. Sinds de start van de pilot steenmarterbeheer lijkt er een stabilisatie op te treden. De resultaten onderstrepen het belang van het steenmarterbeheer voor de bescherming van weidevogels.

De resultaten in de drie gebieden passen bij hetgeen verwacht mag worden op basis van het onderzoek over de nulsituatie. Steenmarter was de belangrijkste predator in de gebieden. In de gebieden waar het gelukt is om predatie door steenmarter te minimaliseren, is ook de grootste stijging van het broedsucces te zien. Dit beeld past ook bij de ervaringen die eerder in Friesland zijn opgedaan met steenmarterbeheer. Ook daar kostte het enkele jaren om het beheer te optimaliseren. Het beheer in de Groningse gebieden zit in dezelfde fase. Ook moet opgemerkt worden dat het broedsucces van weidevogels vaak fluctueert van jaar tot jaar. Het is daarom niet vreemd dat het BTS in 2022 lager ligt dan in 2021. Het is vooral van belang dat het BTS op een niveau komt dat voldoende is om weidevogelpopulaties in stand te houden. In Koningslaagte en Winsumermeeden lag het BTS in de categorie 'mogelijk voldoende'. Er is gelet op de resultaten van 2021 en 2022 geen reden om aan te nemen dat het steenmarterbeheer geen succes kan hebben.

In het besluit van 7 december 2021 is ingegaan op het mogelijk overdragen van de ontheffing aan de faunabeheereenheid. In overleg met het agrarisch collectief en de faunabeheereenheid is besloten om op dit moment nog niet tot overdracht van de ontheffing over te gaan, ook gelet op het beperkte gebied waarbinnen het beheer plaatsvindt en de koppeling met het onderzoek. Zowel het beheer als het onderzoek worden onder supervisie van het Collectief Groningen West en stichting Het Groninger Landschap uitgevoerd, waardoor praktische knelpunten met de ontheffing en het onderzoek snel en adequaat opgelost kunnen worden. Als het onderzoek en de ontheffing bij verschillende partijen ondergebracht worden, kan dit voor onduidelijkheid zorgen.

Het verzoek van Collectief Groningen West om de ontheffing met één jaar te verlengen, kan gelet op het voorgaande, gehonoreerd worden. Gezien het feit dat steenmarter in een gunstige staat van instandhouding verkeert; het onderzoek slechts in een beperkt gebied plaatsvindt; de ontheffing slechts voor een jaar geldig is en steenmarter in de rest van de provincie voldoende geschikt leefgebied overhoudt, is een effect op de instandhouding van steenmarter door het verlengen van het onderzoek uit te sluiten.

Toevoegen gebied Niezijl/Noordhorn

Voor het gebied Niezijl/Noordhorn is aangetoond dat predatie door steenmarter de belangrijkste oorzaak van nestverliezen is. Ook is het uitkomstpercentage met 13% veel te laag om de weidevogelpopulaties in het gebied in stand te houden. Op basis van wetenschappelijke literatuur is bekend dat het uitkomstpercentage op ca. 70% zou moeten liggen om de populaties in stand te houden (Beintema et al., 1995 en MacDonald & Bolton, 2008, Schekkerman, 2009). Uit het eerdere onderzoek naar predatie van weidevogels in Groningen is ook bekend dat steenmarter een belangrijke predator van kuikens is. Naast het veel te lage uitkomstpercentage, is het dus ook aannemelijk dat steenmarter bijdraagt aan predatie van kuikens in het gebied, waardoor het broedsucces nog verder

onder druk komt te staan. Het BTS van scholekster, kievit en tureluur is onvoldoende voor instandhouding en het BTS van grutto in het gebied neemt af in de periode van 2011 tot 2021.

Gelet op het feit dat is aangetoond dat steenmarter de belangrijkste predator van weidevogels in het gebied is, en het feit dat het broedsucces van weidevogels in het gebied nu onvoldoende is om de populaties in stand te houden, is het verdedigbaar om het beheer en het onderzoek uit te breiden met het gebied Niezijl/Noordhorn. Dit draagt naar verwachting bij aan de instandhouding van weidevogels en kan waardevol inzicht opleveren over de effectiviteit van steenmarterbeheer in Groningse weidevogelgebieden.

In het gebied staat al een raster om predatieverliezen door grondpredatoren tegen te gaan. Ondanks dit raster is er dus – ook binnen het raster – sprake van grote predatieverliezen door grondpredatoren in het gebied. Daarnaast wordt in het gebied op 230 hectare zwaar weidevogelbeheer toegepast. De beheeremozaïek maakt het gebied qua inrichting in potentie zeer geschikt voor weidevogels, wat ook blijkt uit de aantallen weidevogels die van oudsher in het gebied aanwezig zijn.

Met betrekking tot de mogelijke effecten op de instandhouding van steenmarter wordt overwogen dat steenmarter een zeer algemene soort is in de provincie Groningen. Het beheer beperkt zich tot een beperkt gebied en de ontheffing heeft een looptijd van één jaar. Daarnaast wordt in de ontheffing een maximum gesteld aan het aantal steenmarters dat gedood mag worden. Een (blijvend) effect op de staat van instandhouding van steenmarter is daarom uit te sluiten.

Voorts wordt verwezen naar de motivering in de besluiten van 22 december 2020, 16 februari 2021 en 7 december 2021.

Het is noodzakelijk om voorschrift 15 aan te passen om het gebied Niezijl/Noordhorn toe te voegen. De wijziging is in de bijgevoegde 'Gewijzigde Voorschriften' uitgewerkt. Verder blijven de oorspronkelijke voorschriften van kracht. Hiermee is zeker dat de gunstige staat van instandhouding van steenmarter voldoende gewaarborgd blijft.

4 Conclusie

Omdat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is, kan aan het verzoek om wijziging van de oorspronkelijke ontheffing tegemoet worden gekomen. Daarom wijzigen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, de ontheffing van 22 december 2020 in het kader van de Wet natuurbescherming, eerder gewijzigd bij besluit van 16 februari 2021 en 7 december 2021, op de volgende aspecten:

1. de ontheffingsperiode wordt verlengd tot 1 december 2023;
2. het plangebied wordt uitgebreid met het gebied Niezijl/Noordhorn, zoals weergegeven in de bijlage "Plangebied Niezijl/Noordhorn";

De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingsperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden. De wijzigingen zijn in 'Gewijzigde Voorschriften' nader uitgewerkt. Verder blijven de oorspronkelijke voorschriften van kracht.

Plangebied Niezijl/Noordhorn

